

DUHOVÉ VNITRO

Duha forever

V Duze se stále vedou podobné debaty. Před čtyřmi lety jsem pro Vnitro pod titulkem "Budeme mít takovou Duhu, jakou si zasloužíme" psal:

"V poslední době se častěji, než je obvyklé, setkávám v různých podobách s vážnou otázkou: "A jak by sis tu Duhu vlastně představoval?" Má velmi stručná odpověď by zněla: byl bych rád, kdyby se Duha vypracovala v zastávce přírody, krajiny a příznivých životních způsobů, který bude mít neopominutelný vliv na měřování českých zemí.

To je ovšem dosti vágní, takto zformulované přání může sdílet kde kdo. Můžeme o něm však uvažovat konkrétněji. K tomu, aby došlo mé přání naplnění, potřebujeme programy, které budou ve svých tématech schopny vyvolávat hmatatelný tlak. Vyjádřeno poněkud barvitěji: programy, které budou vést kampaň, při nichž nezůstanou úřednická čela suchá a leckterému byznysmenu zmrzne úsměv na rtech.

Potřebujeme místní skupiny, které budou schopny ve svých obcích (od Otrokovic až po Prahu) dlouhodobě šířit ekologické myšlení, podporovat naše programy a vést účinné místní kampaně. Jde o to dosáhnout situace, v níž, objeví-li se například na příslušném úřadě malého městečka byznysmen s návrhem odstranit z náměstí "přestárlé" a "povadlé" borovice, odpoví mu příslušný úředník: "Človče, zbláznil jste se? Budte rád, že to na vás neřeknu Duze..."

Potřebujeme časopis a další tiskoviny,

na něž bude možné odkázat každého blubšího zájemce o naše ekologické myšlení. Časopis je velká zbraň v pronikání do jiných prostředí, můžeme v něm vytrvale dokazovat neudržitelnost dnešního počínání lidstva a trpělivě nabízet východiska. Je to taková práce, kterou výstižně charakterizuje název jedné edice výchovných publikací: Hrách na zdi. To je hrách, který se na zeď hází tak dlouho, až se uchytí a vzejde...

Potřebujeme kvalitní zázemí, abychom se nepodobali té vesnici, co ji nechal vystavět kníže Potěmkin. Naše práce jistě nezávisí na penězích, asi nikdo z nás by nepřestal v ekologickém hnutí působit, kdyby došly. Na druhé straně je ale pravda, že pokud nechceme Duhu nějak výrazně změnit, nemůžeme se dnes obejít bez vydatného přísunu peněz. Mimochodem, kolik jste už tento týden sehnali členů SPD? A potom jsou tu takové věci, na které lidé myslí snad ještě méně než na prachy, ale bez kterých by to vůbec nešlo: že například, když potřebujete nutně rozstříhnout papír, najdete nůžky a podobně..."

Citace má sloužit především tomu, abych měl co nejdůkladnější východisko ke svému hlavnímu argumentu: Za dva roky, po které pracuji v Literárkách, se můj vztah k Duze nijak nezměnil, radikálně se změnilo mé časové možnosti. Mohu Duze sloužit čistě jako jakýsi specialista na zvláštní úkoly. Ty z logiky věci mohou přicházet jen vzácně, a tak mám možnost Duhu sledovat zpovzdálí. Odtud se jeví

o dost jinak než zevnitř. To, co zevnitř často působí jako mohutný zmatek, nechává při pohledu zvenčí - tak často, až je to s podivem - dojem velmi kompetentní organizace, jež už dnes docela efektivně prohýbá poměry žádoucím směrem.

To v žádném případě nemá být pobídka k sebeuspokojení. Je to jistě rovněž výpověď o nízkých nárocích doby. Ale hlavně bych v tom viděl závazky:

1. k tomu nezklamat důvěru spousty lidí, kteří svou naději, že se může zlepšit stav přírody i poměry mezi lidmi, čerpají mj. z práce Duhy; k tomu Duha nesmí sledovat jenom své prvoplánově ekologické cíle. Berme se jako ohnisko myšlení a činů, které mají dopad na celkovou atmosféru ve společnosti - ostatně právě kvůli tomu, že takovým smýšlením byla vždy Duha prodchnuta, vděčí podle mne za značnou část své dnešní prestiže.

2. dělat svou práci dobře, což jako kdykoli dřív znamená s co největším nasazením a s co největším rozhledem; spory "profesionálové" versus "dobrovolníci", "nová" vs. "stará" Duha jsou podle mne úplně zcestné. Když se všechno sečte a odečte, vždycky zůstane nakonec to, jaký má člověk rozhled, nakolik svým myšlením míří k jádru věci a s jakým nasazením je ochoten pracovat.

Být dobrý je břemeno, které z vás nikdy nikdo nesundá, leda byste je chtěli sami odmítnout.

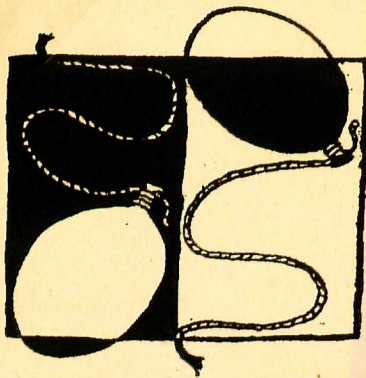
Jakub Patočka

Téma diskuse v příštím čísle

V tomto Vnitru si můžete přečíst zápis z dílny o programu Zemědělství na celoduhovém setkání. Velmi se zde diskutovalo o problému spolupráce se supermarketem v rámci kampaně za prosazení biopotravin a biozemědělství. Jednoduše řečeno jde o to, že plánovaná kampaň by se mimo jiné zaměřila na vybraný super či hypermarket a snažila se ho přimět k tomu, aby prodával více biopotravin, kritizovala ho za to, že v potravinách jím prodávaných se vyskytují zdraví nebezpečné pesticidy. Tím bychom vyvolali poptávku obchodních řetězců po biopotravinách.

Myslete si, že je takováto forma kampaně vhodná a pro nás přijatelná? Přečtěte si názory, které zazněly při diskusi na celoduhovém setkání a pošlete mi prosím názor váš do 13. ledna, uzávěrky Vnitra.

Eva Navrátilová

ZEMĚDĚLSTVÍ

Dotazník pro supermarkety, zkoumající jejich přehled o obsahu reziduí pesticidů v prodáváných výrobcích, bohužel ještě nebyl rozeslán. Zjistil jsem, že si zaslouží jisté úpravy. Takže už konečná definitivní verze bude kolovat poštou před vánočními.

Pod nálepkou zpravodaje KEZ vyšla v nákladu 5000 kusů studie o potenciálu trhu s biopotravinami v Evropě, kterou v následujícím čase rozdělíme mezi konvenční i ekologické zemědělce a naše pány poslance. Budou si tak moct přečíst, že ekologické zemědělství je opravdu šance, jak může být naše zemědělství konkurenceschopné.

V Amsterdamu proběhlo první setkání zemědělské kampaně evropských Přátel Země, kterého jsem se také zúčastnil. Kampaň by se v zásadě měla zabývat reformou CAP (Společné zemědělské politiky EU), která se v příštích letech očekává. Pro nás je taková kampaň důležitá, protože česká zemědělská politika bude existovat už jen asi tři roky. Tedy například vést kampaň třeba za změnu našich dotací už nemá moc smysl. Hlavní aktivitou by nemělo být pouhopouhé lobbování v Bruselu. Pro jednotlivé země je klíčový veřejný tlak na národní politiky. Naštvaní spotřebitelé jsou nejsilnější zbraň, kterou máme proti průmyslově zemědělsko/chemicko/potravinářské lobby k dispozici.

Vítek Dvorský

ENERGIE

Co s Grégrem?

Řada z vás nejspíš dostala koncem listopadu emailovou zprávu o chystané akci proti našemu oblíbenému ministrovi a druhou o jejím zrušení. Omlouvám se za zbytečné zrušení.

Ještě pár slov na vysvětlenou. Věci, které ministerstvo průmyslu dělá (aktuálně privatizace, o které píše Honza) po

akci přímo volají. Bohužel většinou jde o dost složité problémy a vymyslet srozumitelnou akci je dost obtížné. Tož zkoušíme kancelářské cesty.

Ani se zamýšleným druhým špalkem za Temelín to teď nevypadá moc reálně. Grégr rezignaci podá, Zeman ji nepřijme a my si svůj špalek můžeme strčit za klobok.

Každopádně kdyby vás někoho napadlo, jak nejlépe zviditelnit Grégrovi škodlivost, dejte nám vědět.

Karel Polanecký

Privatizace: Temelínský podvod vrcholí

Vláda se narychlo chystá prodat české elektrárny zahraničnímu majiteli. Současný plán privatizace energetiky je pochybný z mnoha hledisek. Mnozí uznávají ekonomové například varují, že uspěšený prodej jedinému majiteli bude pro Českou republiku finančně značně nevyhodný. Vládnoucí ČSSD a ODS zcela zřetelně preferují jednoho ze tří zájemců, kterým je francouzský státní podnik Electricité de France (EdF).

Mnohem horší než přímé ekonomické škody chybného prodeje ČEZ jsou ale jeho dlouhodobé důsledky: český odběratel elektřiny zůstanou rukojmími budoucího supermonopolu a energetika bude nadále v rostoucí míře likvidovat krajinu, ovzduší i zdraví obyvatel.

Známe z posledních deseti let mnoho případů, kdy elektrárenská firma ČEZ bezohledně prosadila svoje zájmy na úkor všech ostatních - občanů i drobnějších výrobců elektřiny. ČEZ, který je už dnes příliš silným hráčem, má však během privatizace svoje monopolní postavení ještě výrazně posílit. Zahraniční vlastník totiž zároveň s firmou ČEZ dostane také šest z osmi distribučních společností a hlavní přenosovou soustavu. Ministři tak namísto žádaného rozdělení dominantního ČEZ dovrší vznik státního supermonopolu. Tento supermonopol bude ovládat 70 % všech našich elektráren, 83 % trhu s elektřinou a 97 % národní přenosové soustavy. Důsledky odhadneme spolehlivě: stane se obětmi ještě arogantnějšího mocenského prosazování škodlivých zájmů.

Privatizace ale také definitivně potvrzuje temelínský podvod. Ukazuje totiž

PROGRAMY A KAMPANĚ

JAK MŮŽETE POMOCI VY

* Můžete zpracovávat články o energetických úsporách a alternativních zdrojích energie

* Můžete sledovat a ovlivňovat přípravu energetických koncepcí v nových krajích ČR, kterou jsou povinni zpracovat.

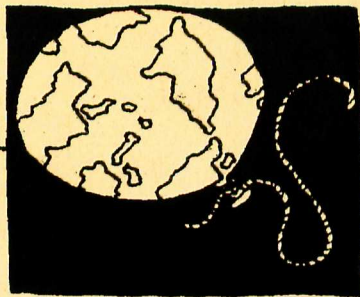
Budeme vám vděční za jakékoli zajímavé informace z tohoto okruhu - např. zprávu o tom, který úředník má ve vašem regionu přípravu energetické koncepce na starosti, jak se k tomu staví, jestli počítá s veřejným projednáním apod.

**Kontakt: Karel Polanecký, e-mail: karel.polanecky@hnutiduha.cz
brněnská kancelář Hnutí DUHA**

s konečnou platností, že oficiální důvody pro dostavbu jaderné elektrárny byly falešné.

Kdo si dodnes myslel, že Temelín je menší zlo a umožní nám ušetřit aspoň nějaké uhlí, je nyní vyveden z omylu. Zatímco ještě před dvěma lety ministr průmyslu Grégr přesvědčoval vládu a veřejnost, že "Souběh provozu jaderných elektráren Dukovany a Temelín nahradí více než jednu třetinu zásob hnědého uhlí (600 mil tun bez porušení územních limitů těžby) a sníží průměrné roční emise skleníkových plynů (oxidu uhličitého) o 17%", dnes prosadil jako jednu z podmínek privatizace, že nový majitel ČEZ musí příštích 15 let odebírat stejné množství uhlí jako letos, kdy Temelín ještě prakticky žádnou elektřinu nevyrobil.

Stejně tak berou za své argumenty šetrného hospodáře, že když už se tolik prostavělo, měla by se elektrárna dokončit a spustit, aby se aspoň vrátily peníze, které nás stála. Zatímco česká ekonomika v Temelíně utopila 110 miliard korun, nový vlastník ČEZ ji získá v lepším případě za nepatrný zlomek této ceny. Za celý balík třiceti elektráren (o celkovém výkonu šestkrát vyšším než Temelín) a za většinu distribučních firem zaplatí totiž pouze 100 až 200 miliard korun. Na Temelín z toho případně pouze několik málo desítek miliard - to jsou přitom poslední peníze, které z Temelína uvidíme. Naopak nás ale pravděpodobně čekají další

Schumacher College

Indický aktivista Satish Kumar obešel pěšky celý svět, napsal o tom knihu a potom poblíž malého městečka Totnes v jihozápadní Anglii založil Schumacher College, jakýsi inspirační a energetický zdroj, napomáhající lidem zasvětit svůj život ochraně Země.

Tato netradiční škola - mezinárodní centrum pro ekologická studia - nabízí v průběhu celého roku zajímavé kurzy dotýkající se ekologie a ochrany životního prostředí ze všech stran. Mezi hostující učitele patří významné osobnosti ekologického hnutí jako autor teorie GAIA (Země jako jeden živoucí organismus) James Lovelock, indická aktivistka Vandana Shiva, Helena Norberg-Hodge a další. Kromě třítydenních kurzů nabízí Schumacher také roční "doktorát" v holistických vědách, posvěcený univerzitou v Plymouthu (také účastníci třítydenních kurzů mají nárok na nějaké vysokoškolské kredity). Roční intenzivní studium a práce na mnoha seminářích jsou tu spojeny také s meditací a různými hlubokoekologickými rituály - takže není neobvyklé vidět tu doktorandy spolu s učiteli tančit na louce před domem a podobně.

Kurzy na Schumacher College se tedy značně vymykají klasické představě o vzdělávání a kromě spousty informací poskytují účastníkům také hlubší pocit sounáležitosti se Zemí. Učí se tu nejen studenti, ale také sami učitelé. Kapitoulou samou pro sebe je knihovna plná úžasných knížek, z nichž snad každou by si člověk rád přečetl. Pět minut před chůzí od domu se nachází další inspirační zdroj - kancelář organizace ISEC (Me-

zinárodní sociálně-ekologické centrum) vedené Helenou Norberg-Hodge, autorkou výborné knihy *Dávné budoucnosti*.

Kromě toho, že se účastní přednášek a besed s učiteli a různých exkurzí a výletů po okolí, se všichni účastníci kurzů podílí také na práci v kuchyni a v domě. Neexistuje tu žádný speciální personál, ale malé skupinky studentů se střídají při vaření (i když zrovna v kuchyni je jeden zodpovědný člověk a skupinky vykonávají spíše pomocné práce) a při úklidu po domě.

Mnoho účastníků kurzů se na Schumacher College vrací - někdy jako studenti (setkala jsem se se Skotem, který tam byl už přibližně poosmé), většina však jako dobrovolní pomocníci, kteří pomáhají s organizací a se zajištěním zázemí.

Přímo na Schumacheru a v blízkém okolí žije poměrně široká skupina názorově blízkých lidí, kteří se pokoušejí ovlivňovat své okolí - například na svých pozemcích propojili různými křovisky pozůstatky lesů, aby umožnili lepší pohyb živočichů krajinou, vysázeli také původní les, pomáhali se zřízením místního farmářského trhu v městečku Totnes, snaží se napomáhat rozvoji drobných řemeslníků v okolí. Totnes skutečně nějakým způsobem stahuje ekologicky smýšlející lidi, proto tu žije mnoho drobných řemeslníků (můžete si tu třeba nechat ručně ušít boty na míru...) apod. Také o biopotravině ve zdejších obchodech a na tržnici není nouze, stejně jako o ně není nouze v kuchyni na Schumacher College, kde se ani z ničeho jiného nevaří. O ekologickém uvědomění a zájmu místních obyvatel svědčí také návštěvnost středních veřejnosti

otevřených přednášek na Schumacher College - navštěvuje je pravidelně 50 - 100 lidí. To u nás nehrozí ani ve velkoměstě, že? V jiných částech Anglie prý také ne.

Tož, co dále k tomu říct či napsat? Dalo by se hodně, já to ale zkrátím - po svém třítydenním pobytu v tomto "ekologickém institutu" doporučuji tuto kúru všem, kterým už dochází síly a inspirace při "zachraňování Země", i těm, kteří po té inspiraci teprve pátrají. (Akorát je teda potřeba umět trochu anglicky.) Seznam nejbližších kurzů stejně jako další informace můžete získat u mne.

Pěkné bílé Vánoce vám přeje

Petra Vetečníková

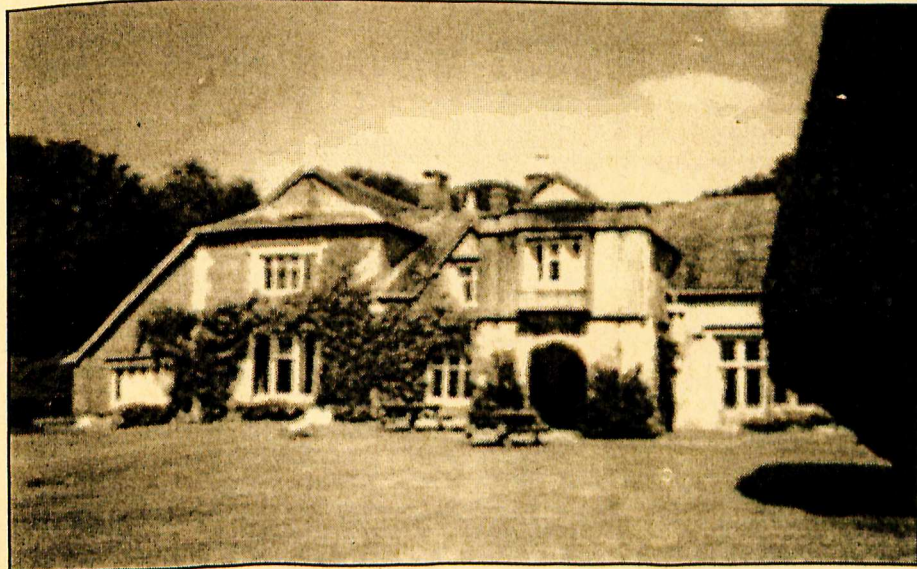
"Budoucnost bez jedů" se přiblížila

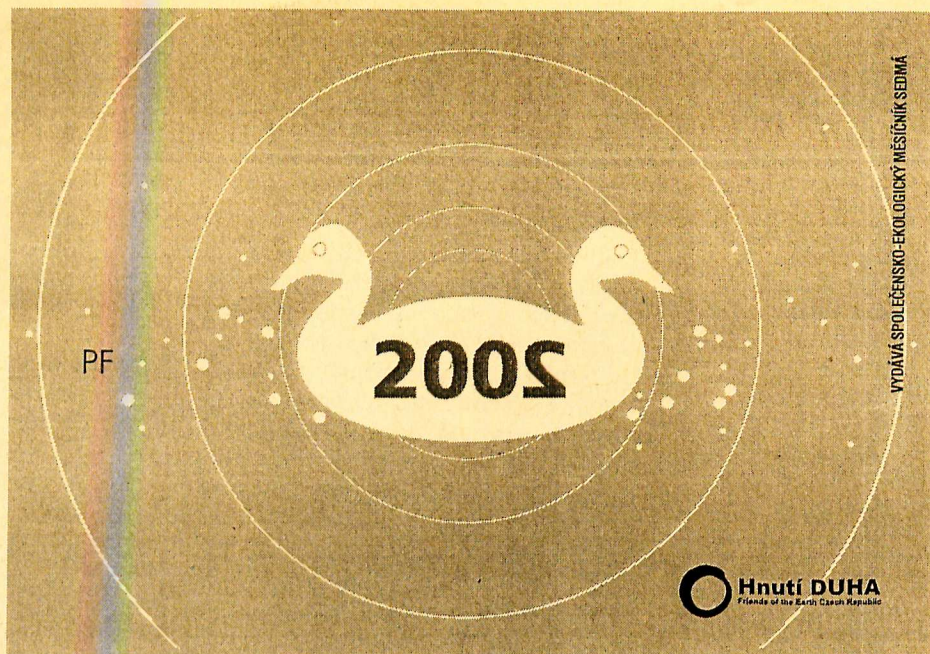
Kampani občanského sdružení Arnika "Budoucnost bez jedů" se podařilo dosáhnout významného úspěchu - Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR schválila zákon o integrované prevenci znečištění včetně uzákonění práva na informace o toxických látkách bez výrazných omezení, která prosazoval průmysl. Kampaň má ještě druhý cíl - ratifikaci Stockholmské úmluvy o perzistentních organických látkách. Ta je nyní v Poslanecké sněmovně PČR a prošla prvním čtením, ještě ji čekají dvě. Na webovských stránkách na adrese <http://bezjedu.arnika.org> najdete řadu novinek. Především můžete podle tiskových zpráv sledovat, jak se vyvíjela situace v Parlamentu. V novinkách najdete mimo jiné informace o nově zjištěné skupině perzistentních organických látek, které mohou poškozovat lidské zdraví, polybromovaných difenylesterech. Jde o překlad z uznávaného amerického internetového magazínu Rachel. I nadále sbírejte podpisy pod petici "Budoucnost bez jedů", obzvláště od členů krajských, obecních či městských zastupitelstev.

Pokud byste si chtěli popovídat nejen o této kampani a poslechnout pěknou muziku hudební skupiny Omil, přijďte na první "Vánoční Arniku" do čajírny "Nad okem" ve čtvrtek 20. prosince v 18,00. Čajírna je v prvním patře nad známou hospodou "U vystřeleného oka" v Praze na Žižkově.

Eva Navrátilová

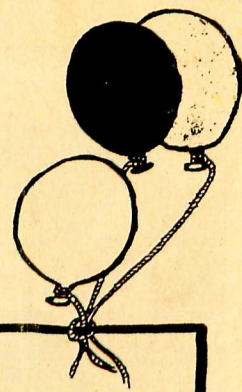
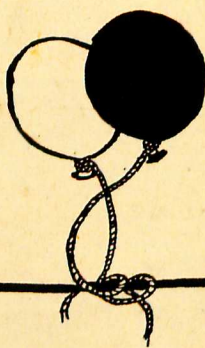
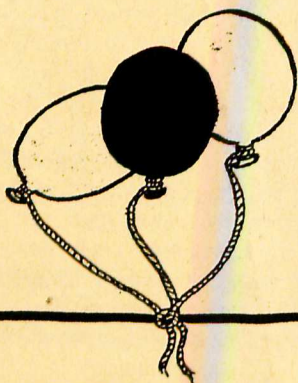
zpracováno dle e-mailu od sdružení Arnika

Kalendář akcí

5. - 6. ledna 2002 - ŠOI o účetnictví, Police nad Metují
12. - 13. ledna 2002 - lesní akce „Poznej, ... a chraň“ - návštěva příkladně obhospodařovaných lesů v Bílých Karpatech
13. ledna 2002 - uzávěrka Vnitra č. 5
15. ledna 2002 - uzávěrka projektů do grantového kola ŠOI
18. - 21. ledna 2002 - 15. lesoochranské setkání na Chrobákovické chatě na Šumavě
24. ledna 2002 - uzávěrka grantového programu nadace Partnerství „Ekologické zemědělství - propagace a osvěta“
15. února 2002 - uzávěrka kalendáře lesoochranských akcí 2002
15. - 17. února 2002 - seminář ŠOI pro pokročilé „Komunikace, práce v týmu“
28. února 2002 - termín odevzdání závěrečných zpráv a vyúčtování projektů z grantového kola ŠOI 2000/2001
1. - 3. března 2002 - Rada Hnutí DUHA v Červené Vodě či Olomouci
16. - 17. března 2002 - seminář ŠOI pro pokročilé „Správné řízení a lobbying na místní úrovni“
20. - 21. dubna 2002 - seminář ŠOI pro pokročilé „Vedení kampaní“
18. - 19. května 2002 - seminář ŠOI pro pokročilé „Fundraising“

Vydává Centrum Hnutí DUHA. Určeno pro aktivisty a příznivce Hnutí DUHA

Redakce: Eva Navrátilová (eva.navratilova@hnutiduha.cz)
 Grafická úprava a obrázky: Petr Vozák, Martina Malášková
 Sazba: Eva Navrátilová
 Vychází: 18. prosince 2001
 Uzávěrka příštího čísla: 13. ledna 2002

Hnutí DUHA
 Friends of The Earth Czech Republic
 Bratislavská 31, CZ-602 00 Brno
 tel.: 0545 21 44 31, fax: 0545 21 44 29
 www.hnutiduha.cz